

Vlaams
Parlement

ingediend op **132** (2019-2020) – Nr. 1
8 november 2019 (2019-2020)

Beleidsnota

ingediend door viceminister-president Ben Weyts,
Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Vlaamse Rand
2019-2024

INHOUD

I.	Inleiding door de minister	3
II.	Samenvatting	4
III.	Omgevingsanalyse	5
1.	Demografie	5
2.	Economie en arbeidsmarkt	6
3.	Inkomen en armoede	7
4.	Onderwijs	7
5.	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	8
6.	Ruimtegebruik en wonen	8
7.	Bestuurskracht van de gemeenten	9
IV.	Beleidsveld Vlaamse Rand – Inhoudelijk structuurelement Vlaamse Rand – Strategische en operationele doelstellingen	10
1.	SD 1 – Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid	10
1.1.	OD Randuitcheques	10
1.2.	OD Subsidies Vlaamse Rand	10
1.3.	OD Vlaams Randfonds	10
1.4.	OD Taalbarometer Vlaamse Rand	11
1.5.	OD Coördinatieplatform ‘Stand van de Rand’	12
1.6.	OD Strategische ankerpunten in de Vlaamse Rand	12
1.7.	OD Een open communicatiebeleid voeren en aansturen	13
1.8.	OD Samenwerken en ondersteunen	14
2.	SD 2 – vzw de Rand: eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid	15
3.	SD 3 – De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken	18
3.1.	OD Huisvesting	18
3.2.	OD Taalwetgeving – Binnenlands Bestuur	19
3.3.	OD Onderwijs	19
3.4.	OD Werk	19
3.5.	OD Economie	20
3.6.	OD Mobiliteit	21
3.7.	OD Cultuur, jeugd, sport en het verenigingsleven	21
3.8.	OD Welzijn en Gezondheid	21
3.9.	OD Toerisme	22
3.10.	OD Integratie en inburgering	22
4.	SD 4 – Het groene en open karakter van de Rand bewaken	23
4.1.	OD Waardevolle natuur koesteren en versterken	23
4.2.	OD Open Ruimte	23
4.3.	OD Landbouw betere kansen bieden	25
V.	Lijst met afkortingen	26
VI.	Regelgevingsagenda Beleidsnota 2019 -2024 Vlaamse Rand	27

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Ik ben van de Vlaamse Rand en daar ben ik trots op. Het is een prachtige streek. Ondanks de nabijheid van de grootstad Brussel is er nog veel open ruimte en groen, net als een bruisende Vlaamse gemeenschap.

De grote demografische druk op de Rand zet het groene en het Vlaamse karakter van de Rand echter permanent onder druk. Als minister van Vlaamse Rand probeer ik dit op te vangen met gerichte initiatieven en een gecoördineerd beleid. De plannen daarvoor leest u in deze beleidsnota.

De Vlaamse Regering durft de lat hoog te leggen en bewijst dat ook in het beleid voor de Vlaamse Rand. Voor de allereerste keer krijgt de minister van Vlaamse Rand een substantieel eigen budget. Tot nu toe was de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand eigenlijk altijd afhankelijk van zijn collega's binnen de Regering, maar dankzij de oprichting van het Vlaamse Randfonds zal het beleid voor de Rand een heel eigen dynamiek krijgen.

Mijn streek is een gastvrije streek: we willen nieuwkomers in onze gemeenten graag in een warm bad trekken. Dat vooronderstelt wel dat er voldoende water in dat bad blijft staan. Het sociale weefsel van onze regio moet sterk blijven. Jongeren die een band hebben met de Rand moeten in eigen streek een toekomst kunnen uitbouwen. Ouders moeten kinderen naar een school in hun eigen omgeving kunnen sturen. Dat alles vergt beleid en investeringen.

Ik geloof in de verbindende kracht van het Nederlands. Het is de maïzena van Vlaanderen en zeker van de Vlaamse Rand rond Brussel: de taal die ons allemaal samen brengt. We bieden nieuwkomers nog meer kansen om onze taal te leren, maar we zijn ook assertief. Wie aanspraak wil maken op voordelen van onze gemeenschap moet ook werkelijk deel willen uitmaken van onze gemeenschap. Dat kan alleen als je ook onze taal omarmt.

In mijn streek koesteren we het groen. Het groene en open karakter van de Rand moet groeien en bloeien. Het Vlaams Regeerakkoord voorziet in Vlaams-Brabant wel een miljoen nieuwe bomen en een pak daarvan moeten in de Vlaamse Rand komen te staan. Zelfs een prachtige streek kan met het juiste beleid nog wat mooier worden.

II. SAMENVATTING

Het beleid voor de Vlaamse Rand telt 4 grote speerpunten: de rechtstreekse initiatieven die in de eerste plaats gericht zijn op de versterking van het Vlaamse karakter, de samenwerking met vzw De Rand, de samenwerking met de andere ministers van de Vlaamse Regering en de versterking van het groene en open karakter van onze mooie streek.

Als minister van de Vlaamse Rand zal ik impulsen geven die in de eerste plaats gericht zijn op de versterking van het Vlaamse karakter. Het nieuwe Vlaamse Randfonds geeft het beleid echt vleugels, want voor de allereerste keer is er een substantieel eigen budget voorzien. Ik heb daarbij zeker ook oog voor de noordelijke en zuidelijke kanaalzone, waar veel maatschappelijke uitdagingen samenkomen maar waar ook nog veel potentieel te verzilveren is. Nieuwe initiatieven worden mogelijk, maar ingeburgerde initiatieven die hun waarde reeds bewezen hebben – zoals de Randuitcheques en de impulssubsidies – zetten we natuurlijk verder. Via de Taalbarometer en het Coördinatieplatform 'Stand van de Rand' houden we een vinger aan de pols. De bestaande mediakanalen binnen de Vlaamse Rand bundelen de krachten zoveel mogelijk, om een nog grotere bijdrage te kunnen leveren aan de versterking van de Vlaamse identiteit en het gemeenschapsgevoel.

We bezegelen de samenwerking met vzw 'de Rand' in een nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Vzw 'de Rand' zal een ambitieus programma uitrollen dat in de eerste plaats toegespitst is op onderwijs, kennis van het Nederlands en integratie. In de komende jaren voert vzw 'de Rand' meer dan ooit de regierol uit van het taal(promotie)beleid. Vzw 'de Rand' blijft ook de drijvende kracht achter het vernieuwde Gordelfestival: een hedendaags evenement voor een breed familiepubliek, maar tegelijkertijd nog altijd een unieke viering van het groene en Vlaamse karakter van onze streek.

Ik vraag aan al mijn collega's om in hun beleid voldoende oog te hebben voor de Vlaamse Rand. Concreet bekijk ik bijvoorbeeld met mijn collega bevoegd voor Wonen hoe we de huisvesting in de Rand betaalbaarder kunnen maken, zeker voor jongeren die echt een band met de streek hebben. Met mijn collega bevoegd voor Bestuurszaken ga ik toezien op een strikte en volledige naleving van de taalwetten. Ik steun mijn collega bevoegd voor Mobiliteit volop bij de uitrol van de 'Werken aan de Ring' en alle sneltrams en fietssnelwegen die daarbij horen. Op het vlak van zorgvoorzieningen in de Vlaamse Rand zorg ik er met mijn collega-minister voor bijkomende impulsen die de bestaande achterstand inhalen. Met mijn collega bevoegd voor Toerisme verzilver ik verder het toeristisch potentieel van onze prachtige streek, vol groen en cultuur. Samen met mijn collega bevoegd voor Werk verbeter ik het arbeidsmarktbeleid in de Rand verder, want werk is de sleutel tot integratie en sociale mobiliteit in onze gemeenschap.

We versterken ook de groene gordel die de Rand zo typeert door de open ruimte te beschermen en tienduizenden extra bomen te planten. Enerzijds koesteren we de bestaande natuur en verbinden we ze beter, zoals bijvoorbeeld in het nieuwe samenwerkingsverband 'Brabantse Wouden' dat het Zoniënwoud, het Hallerbos en het Meerdaalwoud omvat. Anderzijds zetten we resoluut in op extra bomen in de Vlaamse Rand. We streven bijvoorbeeld naar minstens 20 hectare bosuitbreiding in de zuidelijke open ruimte op Vlaams grondgebied.

Ik zou het beleid kunnen samenvatten in twee begrippen: Vlaams en groen. Hoe ik dat samen met mijn collega-ministers wil realiseren, leest u verder in deze beleidsnota.

III. OMGEVINGSANALYSE

Het voeren van een degelijk beleid veronderstelt dat men van de feiten vertrekt. Ik schets voor een goed begrip nog kort de context van de Vlaamse Rand. Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) publiceerde in 2019 een uitgebreid cijferboek 'Een blik op de Vlaamse Rand' in samenwerking met de Vlaamse Statistische Autoriteit, de opvolger van de Studiedienst Vlaamse Regering, en het documentatiecentrum Vlaamse Rand. Een dergelijke analyse is essentieel voor het uitstippelen van een beleid dat vertrekt van feiten en vormt daarom de hoeksteen van een gedegen omgevingsanalyse over de Vlaamse Rand.

De Vlaamse Rand omvat de 19 gemeenten grenzend aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of aan een van de faciliteitengemeenten m.n. Wemmel, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Linkebeek, Drogenbos en Sint-Genesius-Rode, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Beersel, Hoeilaart, Overijse, Tervuren, Zaventem, Machelen, Vilvoorde, Grimbergen, Meise, Merchtem en Asse. De ruimere Rand-regio sluit een groter gebied in en omvat de gemeenten die zich verenigd hebben in het toekomstforum Halle-Vilvoorde .

Eerder groepeerde professor Rudi Janssens (Vrije Universiteit Brussel) de gemeenten van de Vlaamse Rand in vijf clusters. Naast de cluster van faciliteitengemeenten onderscheidde hij vier groepen op basis van het socio-economisch profiel van de gemeenten:

- Teverkstellingsgemeenten aan de noordoostelijke rand van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest: Vilvoorde, Machelen en Zaventem;
- Residentiële gemeenten aan de zuidoostelijke rand: Tervuren, Overijse en Hoeilaart;
- Suburbane gemeenten aan de zuidwestelijke rand: Beersel, Sint-Pieters-Leeuw en Dilbeek;
- Semi-rurale gemeenten aan de noordwestelijke rand: Asse, Merchtem, Meise en Grimbergen.

Om een beter zicht te krijgen op de spanningsvelden volgen een aantal belangrijke thematische cijfers en vaststellingen uit het cijferboek van 2019, maar ook uit andere informatiebronnen zoals rapporten en parlementaire vragen. Een aantal grotere thema's worden geschetst en vergeleken met de rest van Vlaanderen en het Brusselse Hoofdstedelijke gewest.

1. Demografie

In 2018 woonden er 431.852 inwoners in de Vlaamse Rand, ofwel 6,6% van de totale bevolking van het Vlaams Gewest. 16,8% van de inwoners woont er in één van de zes faciliteitengemeenten, de andere 83,2% in de dertien overige gemeenten van de Vlaamse Rand. De bevolking groeide er de afgelopen jaren met 8,6%, dit is sneller dan in het Vlaams Gewest waar het groeipercentage op 6,4% lag. Die groei concentreerde zich voor een deel in gemeenten uit het noordoostelijke deel van de Rand zoals Zaventem, Machelen en Vilvoorde.

Bevolkingsprognoses wijzen uit dat het inwonersaantal van de Vlaamse Rand in 2028 5,9% groter zal zijn dan vandaag, terwijl het groeipercentage voor het volledige Vlaams Gewest 4,7% bedraagt. Hoewel het verschil in bevolkingsgroei volgens de prognoses dus licht zal dalen, blijft het wel een beduidend verschil.

Het hele gebied van de Vlaamse Rand beslaat 3,6% van de totale oppervlakte in het Vlaams Gewest. Met een bevolkingsaandeel van 6,6% in de totale bevolking van het Vlaams Gewest maakt dat van de Vlaamse Rand een dichtbevolkt onderdeel van het gewest. Zo bedraagt de bevolkingsdichtheid er 892 inwoners per km², bijna het dubbel van de dichtheid in het Vlaams Gewest.

In 2018 hebben 66.100 inwoners van de Vlaamse Rand een niet-Belgische nationaliteit. Dat aandeel is significant hoger dan in het Vlaamse Gewest (8,7%), maar beduidend lager dan in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (34,8%). Tussen de gemeenten onderling zijn er grote verschillen. Meer dan een kwart van de inwoners in Kraainem (31,0%) en Tervuren (25%) hebben een niet-Belgische nationaliteit. In Dilbeek, Meise en Merchtem is dat minder dan 10%. Daarnaast hebben ook heel wat mensen met een Belgische nationaliteit banden met andere landen. Zo is 36,7% van de inwoners van de Vlaamse Rand van buitenlandse herkomst, terwijl dat cijfer in het Vlaams Gewest met 20,5% duidelijk lager ligt. Meer dan de helft van de mensen van buitenlandse herkomst in de Rand hebben wortels buiten de Europese Unie. Machelen kent het grootste percentage inwoners van niet-Europese origine (42,1%) van alle Vlaamse gemeenten. In de top vijftien van alle Vlaamse gemeenten komen zeven gemeenten uit de Vlaamse Rand voor.

De Vlaamse Rand is één van de meest geglobaliseerde gebieden in Europa, voor een deel door externe migratie maar voornamelijk door binnenlandse verhuisbewegingen. De nabijheid van de officieuze hoofdstad van de Europese Unie speelt daarbij een doorslaggevende rol. De gemeenten van de Vlaamse Rand vingen de afgelopen decennia een aanzienlijk deel van de grote hoofdstedelijke bevolkingsgroei binnen hun grondgebied op. Sinds het jaar 2000 is er sprake van een duidelijke stijging van inwoners van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die naar het Vlaams Gewest verhuizen. Het overgrote deel van hen vestigt zich in de Vlaamse Rand of in aangrenzende gemeenten van het arrondissement Halle-Vilvoorde. De tendens waarbij interne migranten zich vanuit Brussel in gemeenten van de Vlaamse Rand vestigen, kan voor een groot deel toegeschreven worden aan personen afkomstig uit de internationale migratie. Statistiek Vlaanderen schat dat er tegen 2034 jaarlijks nog 10% meer Brusselaars richting het Vlaams Gewest zullen trekken.

2. Economie en arbeidsmarkt

De totale bruto toegevoegde waarde die in 2017 in de Vlaamse Rand gecreëerd werd, schat men op 20,2 miljard euro. Dat cijfer komt overeen met 8,7% van de totale bruto toegevoegde waarde van het Vlaams Gewest. Het overgrote deel van die bruto toegevoegde waarde komt tot stand in de niet-faciliteitengemeenten. Zaventem, Vilvoorde en Machelen zijn samen, met een bruto toegevoegde waarde van 10,3 miljard euro, goed voor de helft van de bruto toegevoegde waarde in de Vlaamse Rand. De regio rond de luchthaven is de tweede grootste economische pool van het land.

De Vlaamse Rand is een relatief sterke economische regio. De bruto toegevoegde waarde per inwoner (in 2017 47.046 euro) is er significant hoger dan in het Vlaams Gewest (35.484 euro). Die cijfers geven wel enkel de economische bedrijvigheid weer en zeggen weinig over het inkomen van de inwoners in de gemeenten. Het verschil in de gemiddelde bruto toegevoegde waarde tussen de Vlaamse Rand en de rest van het Vlaams Gewest is te wijten aan de gemiddelde arbeidsproductiviteit per inwoner. In 2017 bedraagt de arbeidsproductiviteit in de Vlaamse Rand 98.751 euro. Dat is aanzienlijk hoger dan in het Vlaamse Gewest (83.889 euro) en nauwelijks lager dan in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (99.461 euro). Daarnaast is de jobratio er ook hoger (88%): er zijn dus meer mensen aan het werk ten opzichte van de bevolking op beroepsactieve leeftijd dan in het Vlaams Gewest (76,0%). Dat betekent dat in de

Vlaamse Rand relatief gezien meer jobs worden uitgeoefend in verhouding tot de omvang van de bevolking op beroepsactieve leeftijd.

Qua activiteitsgraad scoort de Vlaamse Rand 75,7%. Dat is iets lager dan het Vlaamse gemiddelde (78,2%) maar ook minder dan de activiteitsgraad van de provincie Vlaams-Brabant (77,8%). Daarnaast blijkt dat in 2018 37,1% van de niet-werkende werkzoekenden een huidige of vorige nationaliteit heeft van buiten de Europese Unie of EVA-landen, terwijl hun aantal in het Vlaams Gewest 28,7% bedraagt. In de Vlaamse Rand is het aandeel werkzoekenden met geen of beperkte kennis van het Nederlands duidelijk groter (47%) dan in de rest van het Vlaamse Gewest (17%).

Van alle loontrekkenden die een job uitoefenen in de Vlaamse Rand woont ongeveer 9 op de 10 werknemers in een gemeente buiten de Rand. De uitgaande pendel in de Vlaamse Rand komt op 86%, wat meer is dan gemiddeld genomen in het Vlaamse Gewest (72%).

3. Inkomen en armoede

De Vlaamse Rand is een welvarende Vlaamse regio, het gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner (20.478 euro) is er hoger dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest (19.102 euro). Vooral de noordelijke en westelijke Randgemeenten tellen een groot aandeel lage inkomens, de zuidoostrand vertoont dan weer een concentratie aan hoge inkomens. Het gemiddelde aantal leefloners in de Vlaamse Rand (5,3 personen per 1.000 inwoners) ligt iets lager dan het Vlaamse gemiddelde (6,3 personen per 1.000 inwoners) en veel lager dan het Brusselse gemiddelde (36,2 personen per 1.000 inwoners).

Een aantal indicatoren die relevant zijn voor het meten van armoede gingen de laatste tien jaar wel in stijgende lijn. Zo verdubbelde de kansarmoede-index van Kind en Gezin voor de gemeenten in de Vlaamse Rand. Voor de zes faciliteitengemeenten is de stijging nog veel forser. In het Vlaams Gewest was er in dezelfde periode ook sprake van een duidelijke toename, maar minder uitgesproken dan in de Rand. Daarnaast deed er zich de afgelopen tien jaar ook een stijging voor van bijna 50% aan personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering per 1.000 inwoners. Procentueel gezien zijn er in het Vlaams Gewest meer mensen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming, maar hun aandeel ging er in de Rand de laatste jaren veel sterker op vooruit. Ten slotte ligt het aantal kinderen in een gezin met een zeer lage werkintensiteit in de Rand hoger dan in de rest van het Vlaams Gewest.

4. Onderwijs

Van het aantal leerlingen dat in het schooljaar 2017-2018 gewoon Nederlandstalig onderwijs volgde in de Vlaamse Rand spreekt 43% thuis geen Nederlands. In vergelijking met het gewoon lager onderwijs heeft een lager aandeel van de leerlingen (33,5%) dat naar het voltijds gewoon secundair onderwijs in de Vlaamse Rand gaat, Nederlands als thuistaal. Tussen de individuele randgemeenten onderling verschillende de aandelen aanzienlijk. In het Vlaamse Gewest heeft slechts één op vier leerlingen een andere thuistaal dan het Nederlands, in de Vlaamse Rand is dat dus bijna het dubbel.

In de capaciteitsbarometer 2018 van het Departement Onderwijs en Vorming voorspelt men een tekort van 25% t.e.m. 50% in het secundair onderwijs in de Vlaamse Rand in het schooljaar 2024-2025. Voor het basisonderwijs verwacht men ook tekorten tussen 10% en 25% in Grimbergen, Dilbeek, Meise, Merchtem, Overijse, Machelen, Kraainem en Wezembeek-Oppem.

Omdat de Vlaamse Rand grenst aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest kent het gebied veel intergewestelijke schoolpendel. Op schooldagen pendelen duizenden leerlingen tussen hun woonplaats en een school die in een ander gewest ligt. De laatste tien jaar verdubbelde het aantal Brusselse leerlingen die in de Vlaamse Rand leerplichtonderwijs kwamen volgen: van 1.819 in 2007-2008 naar 3.321 in 2017-2018. Verder is het opmerkelijk dat er in dezelfde periode 16% minder leerlingen uit de Rand de omgekeerde pendelbeweging maakten, zeker omdat het aantal leerplichtige leerlingen in tussentijd duidelijk steeg. Ook vanuit het Waals Gewest deed er zich de afgelopen tien jaar een opmerkelijke stijging voor van het aantal leerlingen die naar de Vlaamse Rand pendelde om er school te lopen (23,3%).

Een aanzienlijk aantal leerlingen uit de Vlaamse Rand volgt Franstalig onderwijs. In de faciliteitengemeenten geldt een specifieke regeling voor het basisonderwijs: inwoners die het Frans als moedertaal hebben, kunnen hun kinderen naar een Franstalige basisschool in hun gemeente of in een andere faciliteitengemeente sturen. Hoewel men er dus les krijgt in het Frans, zijn het scholen die door de Vlaamse Gemeenschap ingericht worden. In het schooljaar 2017-2018 volgen 3.014 leerlingen les in dergelijke scholen. Naast hen kozen 17.470 leerlingen uit de Vlaamse Rand er in het schooljaar 2017-2018 voor om Franstalig leerplichtonderwijs te volgen in een school erkend door de Franse Gemeenschap. Dat is 26,5% van alle leerplichtigen. Het aandeel leerplichtige leerlingen uit de Vlaamse Rand die les volgen in een school van de Franse Gemeenschap is het hoogst in de faciliteitengemeenten Linkebeek (60,9%), Drogenbos (58,8%), Sint-Genesius-Rode (46,2%) en Kraainem (40,6%). De laagste aandelen stellen we vast in de semirurale gemeenten Merchtem (6,7%), Meise (12,7%) en Asse (15,9%).

5. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Er is een achterstand op vlak van welzijns- en gezondheidsaanbod in de Vlaamse Rand. In 2017 werden er in het Vlaams Gewest 243 uren gezinszorg verleend per 100 inwoners, terwijl dat in de Vlaamse Rand slechts 115,9 uren was. Ook de kinderopvang scoort lager dan het Vlaamse gemiddelde: voor 3-11 jarigen zijn er maar 4,2 plaatsen voorzien per 100 inwoners, terwijl dat aantal in het Vlaams Gewest met 6,3 plaatsen duidelijk hoger ligt. In 2016 zijn er in de Nederlandstalige opvang voor baby's en peuters 37,1 plaatsen per 100 kinderen. Dat is het hoogste aantal sinds 2009, al is het wel lager dan in het volledige Vlaamse Gewest, waar er 42,4 plaatsen per 100 kinderen zijn. Ook op het vlak van geestelijke gezondheidszorg, bijzondere jeugdhulp en het aanbod voor personen met een handicap is er in de Vlaamse Rand en bij uitbreiding het arrondissement Halle-Vilvoorde nog een significante achterstand ten opzichte van de andere regio's in het Vlaams Gewest.

Slechts in minder dan een derde van de gezinnen met een pasgeboren baby is het Nederlands de taal tussen moeder en kind (31,7%). In 40,9% van de gezinnen spreekt men Frans en in het resterende derde is dat onder meer Turks, Arabisch, Berbers en Russisch, Roemeens en Pools. 58,7% van de moeders die beroep doen op Kind en Gezin heeft de Belgische nationaliteit. Ten opzichte van 2010 is het aandeel moeders met een Belgische nationaliteit in de Vlaamse Rand iets afgenomen.

6. Ruimtegebruik en wonen

27,9% van de gekadastreerde oppervlakte in de Vlaamse Rand is bebouwd. Het aandeel bebouwde oppervlakte ligt daarmee opmerkelijk hoger dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (19,3%). Tussen de gemeenten onderling zijn er ook weer grote verschillen.

De vastgoedprijzen zijn ook gemiddeld hoger dan in het Vlaamse Gewest en in Vlaams-Brabant. De zuidoostelijke regio en de gemeente Wemmel tellen de hoogste prijzen, de goedkoopste huizen zijn te vinden in de noordoostelijke en zuidwestelijke gemeenten. De gemiddelde prijs voor een bouwgrond is in 2014 met 202,4 euro/m² beduidend hoger dan in het Vlaamse Gewest (176,6/m²).

De vastgoedprijzen lopen sterk uiteen binnen de Vlaamse Rand. De mediaanprijs voor de verkopen van woonhuizen ligt in 2017 het hoogst in de faciliteitengemeenten Wezembeek-Oppem (465.000 euro), de laagste mediaanprijzen noteren we in Machelen (251.750 euro). Huizen in de Vlaamse Rand zijn zo beduidend duurder dan in het hele Vlaamse Gewest, waar de mediaanprijs in 2017 240.000 euro bedraagt.

Een gelijkaardige vaststelling geldt voor de mediaanprijs voor de verkopen van appartementen. Ook op dat vlak stellen we de hoogste mediaanprijzen vast in Wezembeek-Oppem (261.250 euro) de goedkoopste appartementen zijn er in Asse (137.000 euro). Die prijzen liggen dan weer onder de mediaanprijs voor het Vlaamse Gewest (180.000 euro).

7. Bestuurskracht van de gemeenten

De lokale besturen in de Vlaamse Rand worden als beleidsniveau dat het dichtst bij de burger staat het eerste geconfronteerd met de specifieke uitdagingen die zich in de regio stellen. Er bestaan uiteraard grote verschillen tussen de verschillende gemeenten.

De gemeenten van de Vlaamse Rand heffen gemiddeld een lagere belastingsvoet in de aanvullende personenbelasting (6,8%) dan het Vlaamse gemiddelde (7,2%). Dat verschil is onder meer te verklaren door het gemiddelde inkomstenniveau dat in de Vlaamse Rand hoger ligt dan in het Vlaamse gemiddelde. Ook het kadastraal inkomen in de regio ligt hoger dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest, waardoor een lagere belastingsvoet op het vlak van opcentiemen onroerende voorheffing eenzelfde hoeveelheid belasting inkomen genereert.

De Vlaamse Regering stimuleerde in de regeerperiode 2014-2019 fusies van gemeenten. Hoewel gemeenten zoals Drogenbos en Linkebeek een beperkt aantal inwoners tellen, is voor hen en andere faciliteitengemeenten schaalvergroting door fusie niet mogelijk om de bestuurskracht te vergroten. Het statuut van de faciliteitengemeenten is bij bijzondere meerderheidswet vastgelegd, waardoor ze niet van statuut mogen veranderen zonder een bijzondere meerderheid op federaal niveau. Hun beperkte schaal dreigt er in de toekomst voor te zorgen dat ze de maatschappelijke uitdagingen moeilijker de baas kunnen.

IV. BELEIDSVELD VLAAMSE RAND – INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT VLAAMSE RAND - STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

1. SD 1 – Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid

Als minister bevoegd voor de Vlaamse Rand ontwikkel ik eigen beleid waarmee het Nederlandstalig karakter van de Rand extra ondersteuning krijgt. Via verschillende beleidsinstrumenten zoals Randuitcheques en impulssubsidies tracht ik die doelstelling te verwezenlijken. Met de creatie van het Vlaamse Randfonds krijgt het beleid voor de Vlaamse Rand deze regeerperiode een stevige impuls.

1.1. OD Randuitcheques

Ik benadruk het belang van het Nederlands als verbindende taal en zet er sterk op in om anderstaligen mee in het bad van Nederlands te trekken. Nieuwkomers die rechtstreeks vanuit het buitenland naar de Vlaamse Rand komen, dienen een inburgeringscursus, inclusief lessen Nederlands te volgen. Wie zich vanuit Brussel in de regio vestigt en koos voor een inburgeringscursus in het Frans, valt niet onder deze regel en krijgt dus ook geen verplichte cursus Nederlands. Deze grote groep anderstaligen heeft baat bij oefenkansen Nederlands en niet-verplichte lessen NT2. Om deze inspanningen verder aan te moedigen en om cursisten NT2 te belonen voor hun inzet, behoud ik het principe van de Randuitcheques. Hierbij krijgt elke cursist, elke deelnemer aan een Café Combinne en een Babycafé 3 cheques om te gebruiken in een gemeenschaps- en cultureel centrum in de Vlaamse Rand. Op die manier is de Randuitcheque niet enkel een beloning, maar tevens een opstap om deel te nemen aan het gemeenschaps- en culturele leven in onze regio.

1.2. OD Subsidies Vlaamse Rand

Tijdens de voorbije legislatuur introduceerde ik de 'impulssubsidie voor de Vlaamse Rand'. Die financiële ondersteuning is bedoeld als hefboom voor vernieuwende projecten die de sociale cohesie en het gebruik van het Nederlands in de Rand versterken. Ik zal een rondvraag organiseren bij potentiële aanvragers om dit type subsidies te evalueren. Indien nodig voer ik aanpassingen door om hun impact nog te verhogen. Ik geloof sterk in het nut en de meerwaarde van dergelijke subsidies en zal ze daarom verder promoten bij gemeenten en verenigingen.

Daarnaast behoud ik de subsidie voor allerlei initiatieven en evenementen in de faciliteitengemeenten. Zo blijf ik het Nederlandstalige gemeenschapsleven in deze gemeenten ondersteunen. Naast aanvragen voor evenementen merk ik ook een duidelijke stijging van initiatieven die het gebruik van het Nederlands stimuleren.

1.3. OD Vlaams Randfonds

De Vlaamse Rand is uniek als een strategisch gebied zonder expliciete kernstad. De regio combineert prachtige groene gebieden met sterke economische prestaties. De nabijheid van Brussel biedt ontegensprekelijk kansen maar zet meteen ook wel, onder meer door het specifieke statuut en de taalsituatie, grote druk op de Vlaamse Rand op vlak van bijvoorbeeld demografie, stijgende grond- en woonprijzen, ontnederlandsing en verstedelijking. De migratiestromen vanuit Brussel bleven de afgelopen jaren stijgen, meer dan de helft van de kinderen spreekt thuis amper Nederlands, het groene karakter en de culturele identiteit van de randgemeenten staan steeds meer onder druk, het fileleed neemt toe en er dreigt de komende jaren een groot tekort aan plaatsen in het onderwijs. Prognoses tonen bovendien aan dat de migratiestromen uit het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest de komende jaren verder zullen toenemen waardoor de uitdagingen zich nog scherper zullen stellen.

Daarom besloot de Vlaamse Regering om voor de huidige regeerperiode twintig miljoen euro te voorzien waarmee ze mee antwoorden wil formuleren op die grootstedelijke effecten. Daarnaast behouden Dilbeek, Halle en Vilvoorde de extra financiering die ze in de loop van de vorige regeerperiode ontvingen om met die grootstedelijke effecten om te gaan. Die effecten blijven niet beperkt tot enkele beleidsvelden: mobiliteitsproblemen, druk op de onderwijscapaciteit, taalachterstand die leidt tot leerachterstand, het verdwijnen van de groene en open ruimte en het dorpse karakter, het behoud van taal en culturele identiteit en een gebrek aan welzijns- en gezondheidsvoorzieningen, hoge druk op de grond- en woningprijzen, enz. Voor vele Vlaamse bevoegdheden is de beleidscontext in de Vlaamse Rand dermate verschillend van de doorsnee gemeente, dat een specifiek beleid zich opdringt. Het beleidsveld 'Vlaamse Rand' is dan ook een transversale of horizontale bevoegdheid: in beginsel voert elke minister een beleid dat aangepast is aan de reële noden die er in de Rand zijn.

Hoewel er in vorige regeerperiodes vanuit verschillende beleidsvelden specifieke aandacht en acties voor de Rand kwamen, was het voor de bevoegde minister toch niet altijd eenvoudig om voldoende aandacht voor de reële noden in de regio te krijgen. Bovendien namen de maatschappelijke uitdagingen jaar na jaar toe: de kennis van het Nederlands ging erop achteruit, de files zwollen aan, de achterstand inzake zorg- en welzijnsvoorzieningen nam nog toe... Zonder gewijzigd beleid zou de leefbaarheid te sterk onder druk komen te staan. Met het Vlaamse Randfonds wil ik daarom, samen met andere beleidsactoren, gerichte acties ondernemen om bijvoorbeeld extra zorgvoorzieningen te creëren of de scholen in de Rand bijkomende ondersteuning te bieden bij het versterken van de kennis van het Nederlands bij leerlingen. Een andere beleidsoptie is het versterken van de groene en open ruimte. Maar ook andere beleidsvelden komen in aanmerking: de middelen zijn niet voorbehouden voor een exhaustieve lijst van bevoegdheden. Wel moeten ze een positieve impact hebben op de meest urgente maatschappelijke behoeften in de Vlaamse Rand.

Bij de toekenning van de middelen zal ik nagaan met welke beleidsactoren er synergiën mogelijk zijn. Daarbij denk ik aan het ondersteunen van initiatieven van collega-ministers, maar onderzoek ik ook andere mogelijkheden. Zo zal het Vlaamse Randfonds inzetbaar zijn voor de samenlevingsuitdagingen in de noordelijke en zuidelijke kanaalzone. Daarbij kunnen de Broeksite en projecten in de zuidelijke kanaalzone een rol spelen. Initiatieven waarmee de Vlaamse aanwezigheid in de faciliteitengemeenten strategisch wordt verankerd, krijgen bijzondere aandacht. Ook de ondersteuning van andere zones in de Vlaamse Rand die specifieke uitdagingen kennen, is uiteraard mogelijk. Ik koppel terug naar de Vlaamse Regering wanneer ik maatregelen neem die gefinancierd worden met middelen uit het Randfonds.

Het Coördinatieplatform 'Stand van de Rand' kan een rol spelen bij de opvolging van de projecten die via het Vlaamse Randfonds middelen krijgen. Een taak als jaarlijks rapporteringsorgaan is daarbij een mogelijke piste. Het jaarlijkse colloquium kan dienst doen als terugkoppeling naar de betrokken maatschappelijke actoren.

1.4. OD Taalbarometer Vlaamse Rand

In 2019 publiceerde BRIO (Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum) in opdracht van de Vlaamse overheid de tweede 'Taalbarometer voor de Vlaamse Rand'. Dat taalsociologisch onderzoek beschrijft onder meer het taallandschap, het informele en formele taalgebruik en de perceptie die de bevroegden hebben van de verbanden tussen taal en identiteit.

De publicatie van 2019 biedt een eerste vergelijking met de nulmeting uit 2014 en is dan ook een waardevol instrument om na te gaan hoe het gesteld is met de

kennis, het gebruik en de evolutie van het Nederlands in de Vlaamse Rand. De laatste resultaten tonen een lichte daling in de kennis van het Nederlands en bevestigen de extra nood aan taalondersteuning op vlak van o.m. onderwijs, vrije tijd en werk. Ik voorzie dan ook extra maatregelen opdat elke anderstalige in de Vlaamse Rand de kans krijgt om een basiskennis Nederlands te verwerven of deze kennis te optimaliseren.

Ik laat een nieuwe overheidsopdracht uitschrijven zodat er een derde taalbarometeronderzoek voor de Vlaamse Rand kan plaatsvinden. Het is mijn voornemen om de studie in 2024 te publiceren.

1.5. OD Coördinatieplatform 'Stand van de Rand'

Tijdens de voorbije regeerperiode werd het overlegplatform 'Stand van de Rand' opgericht. Strategische, transversale projecten die betrekking hebben op de thema's omgeving, mobiliteit, welzijn, leefmilieu en onderwijs werden opgevolgd en jaarlijks gerapporteerd aan de Vlaamse Regering. Het platform wordt voorgezeten door de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de coördinatie en ondersteuning is in handen van het Team Vlaamse Rand binnen ABB.

Het platform stelt de verschillende belanghebbenden in staat om op geregelde tijdstippen samen te komen en polshoogte te nemen van de status van de uitdagingen waar de Vlaamse Rand mee kampt. Daarnaast laat het ook aan de belanghebbenden toe een globaal beeld krijgen van de verschillende maatschappelijke spanningsvelden en uitdagingen die er spelen. De opvolging van de grote transversale projecten via de 'Stand van de Rand' zorgt ervoor dat de coördinerende rol voor Vlaamse Rand beter opgenomen en opgevolgd kan worden en dat er voldoende aandacht is voor de alarmsignalen en uitdagingen van de Vlaamse Rand.

Zoals hoger vermeld boog het coördinatieplatform zich de afgelopen regeerperiode over de beleidsdomeinen Onderwijs, Welzijn, Omgeving, Mobiliteit en Wonen. Indien we gericht willen werken, moeten we keuzes maken. Ik zal daarom op korte termijn een evaluatie doen van de werking van het overlegorgaan en inhoudelijk de 22 opgevolgde projecten screenen. Nadien zal ik samen met mijn collega-ministers nagaan welke projecten er verdere opvolging verdienen. Mede gelet op de prioriteiten die we in de huidige regeerperiode willen leggen, zal ik mogelijks aan de Vlaamse Regering een voorstel doen om nieuwe beleidsvelden op te volgen.

Ik zal ook naar goede gewoonte jaarlijks een breed afstemmingsmoment organiseren voor de belanghebbenden. Dat jaarlijkse colloquium 'Stand van de Rand' geeft informatie aan een brede doelgroep van parlementsleden, provincieraadsleden, lokale mandatarissen en middenveld en zorgt ervoor dat ook zij op de hoogte blijven van de werkzaamheden en de vooruitgang binnen de verschillende beleidsvelden.

1.6. OD Strategische ankerpunten in de Vlaamse Rand

1.6.1. Verdere uitbouw FeliXart

Het FeliXart Museum positioneerde zich de vorige regeerperiode verder als 'niche'-speler in de werking rond de Vlaamse en Belgische historische avant-garde. Na succesvolle tentoonstellingen zoals *De Brabantse Fauvisten* (2016), werden er ook projecten opgezet met internationale allure. *Constructivistische verbanden* (2018) was zo een samenwerking met het Belvédère Museum in Nederland. Op Vlaams niveau speelde het museum zijn expertise uit in het samenwerkingsverband rond de themawebsite *Abstract Modernisme* van de Vlaamse Kunstcollectie (online sinds 2016) en de semi-permanente ontsluiting van de Interbellum collectie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) (sinds 2011). Tot

aan de heropening van het KMSKA zullen deze werken steeds een mooie context bieden aan de permanente collectie van Felix De Boeck.

De derde en laatste fase van de heroriëntering van de instelling naar een erfgoedensemble, waar kunst en natuur de veruiterlijking vormen van het legaat van de schilder-boer uit Drogenbos, komt nu op een beslissend moment. Gronden werden aangekocht en het biodiversiteitsdomein 'Het Moeras' werd aan de beschermde boomgaard gekoppeld in een samenwerking met de gemeente Drogenbos en Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei. Tot slot is er de gerestaureerde hoeve die binnenkort wordt opgeleverd. Binnen deze regeerperiode voorziet het museum de herlancering van de gehele FeliXsite. De publieksopening zal het culminatiepunt vormen van een volgehouden strategie die we sinds 2005 ontwikkelen en die de Vlaamse overheid, vanuit de verschillende bevoegdheden, stelselmatig ondersteunde.

Vanuit mijn bevoegdheid wens ik in de komende regeerperiode een coördinerende rol op te nemen om een duurzame uitbating van de FeliXsite te garanderen. Binnen de krijtlijnen van de bestaande beheersovereenkomst wil ik met de betrokken overheden een complementaire ondersteuning bieden. Samen met de ministers bevoegd voor cultuur en natuur willen we evenwichtig de verschillende uitgangspunten versterken om zo een aantrekkelijke hefboom in de regio te creëren. Het FeliXart Museum kan met zijn infrastructuur en domein een rol spelen binnen de ontwikkeling van de Zuidrand. Met de provincie wil ik bekijken hoe we de site vanuit een recreatieve insteek toeristisch kunnen inzetten voor de regionale inbedding van de instelling. Met de faciliteitengemeente Drogenbos willen we constructief werken aan de lokale verankering van de instelling. Via de reconstructie van 'authentieke' activiteiten rond de hoeve, zoals bijvoorbeeld een kinderboerderij, een ecologische speeltuin, het behouden en heractiveren van het immaterieel erfgoed rond de schuttersgilde, kunnen we tal van publieksactiviteiten ontwikkelen. Taalbaden, kunst en eco-educatie kunnen hand in hand gaan met participatieve projecten zoals het opzetten van volkstuinen en het publiek beheren van fruitoogsten.

1.6.2. Nieuwe realisaties

Tijdens de voorbije legislatuur liet ik een haalbaarheidsstudie uitvoeren door Idea Consult naar de oprichting van een congres- en cultuurcentrum in de Zuidelijke kanaalzone. Uit die studie blijkt dat een traditioneel cultuurcentrum op één locatie onvoldoende meerwaarde biedt voor de regio, maar dat er wel nood is aan een tweelagig strategisch kader om de zuidelijke kanaalzone te laten heropleven. Verschillende ruimtelijke en infrastructurele hefboomprojecten zijn al in onderzoek of in ontwikkeling. Daarnaast wil ik ook het ontstaan van een netwerk van creatieve en culturele hefboomprojecten op verschillende locaties aanmoedigen. Bij deze 2-lagige aanpak zoeken we naar kruisbestuivingen en co-creatie.

Ik zie erop toe dat deze ontwikkeling aansluit bij het DNA en de uitdagingen van de zuidelijke kanaalzone.

Naast de zuidelijke kanaalzone neem ik de Broeksite in de noordelijke kanaalzone onder de loep. Ook in deze deelregio kunnen sociale en culturele acties immers helpen om samenlevingsproblemen en achterstand weg te werken. Tot slot wil ik strategische investeringsprojecten ondersteunen die zorgen voor een Vlaamse verankering op de gewezen ULB/VUB-campus Bierenberg in Sint-Genesius-Rode.

1.7. OD Een open communicatiebeleid voeren en aansturen

Informeren, kennis verspreiden en ontsluiten van informatie over de Vlaamse Rand zijn noodzakelijk voor een onderbouwd en transparant beleid. De periodieke en uitgebreide analyse in het Cijferboek Vlaamse Rand blijft hierbij een belangrijke

hoeksteen. Ik ga samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur na hoe we nog meer informatie en gegevens over de Vlaamse Rand kunnen verzamelen en ontsluiten. Daarbij denk ik onder meer aan bijkomende gegevens over de het aanbod aan zorgvoorzieningen en aan de interne migratiestromen tussen de Vlaamse Rand en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Ik onderzoek ook de mogelijkheden om deze informatie in de toekomst op een meer interactieve manier te ontsluiten. Ook de vijfjaarlijkse Taalbarometer past in dit verhaal.

Het Documentatiecentrum is tot op vandaag een digitaal documentatiecentrum dat informatie ter beschikking stelt aan een ruime doelgroep van gespecialiseerde onderzoekers, studenten, overheden, administraties, het middenveld en alle andere geïnteresseerden. Het doel is snel en efficiënt informatie verstrekken over de Vlaamse Rand in al haar aspecten. Naast kennisverspreiding wordt de ambitie om met een gespecialiseerde website het wetenschappelijk onderzoek over de Vlaamse Rand aan te moedigen en te ondersteunen verder ingevuld. Ik onderzoek de mogelijkheden om de informatie nog beter te ontsluiten voor de verschillende doelgroepen. De informatie is zoveel als mogelijk digitaal ontsloten zodat ze voor iedereen vrij raadpleegbaar is.

Het voeden en ontsluiten van de databank van het documentatiecentrum, het in de verf zetten van de troeven van de regio en wat de Vlaamse gemeenschap allemaal aanbiedt en het ondersteunen van gemeenten en verenigingen inzake initiatieven ter versterking van het Nederlandstalig karakter van de Rand worden opgenomen door de cel Vlaamse Rand van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB).

Tot slot benadruk ik het belang van de mediaspelers in de Vlaamse Rand, namelijk de regionale zender RINGtv, ROBTv voor Tervuren en de maandbladen RandKrant en de gemeenschapskranten. Deze mediaspelers bouwen mee aan de Vlaamse identiteit en versterken de lokale verankering. Ze promoten het Nederlands en bouwen tegelijk bruggen naar anderstalige inwoners. RINGtv en RandKrant spelen beiden in op het stijgende belang van toenemende sociale media. We willen vanzelfsprekend onze regionale zenders behouden maar betrachten een nauwere samenwerking tussen de diverse mediakanalen en bekijken een mogelijke bundeling van krachten en merken met als duidelijke doelstelling de versterking van de Vlaamse identiteit en het maximaal betrekken van anderstaligen op de Vlaamse gemeenschap.

1.8. OD Samenwerken en ondersteunen

Binnen een horizontaal en transversaal Vlaamse randbeleid is samenwerking van groot belang. Een aanpak die gerealiseerd en gedragen wordt door verschillende actoren, creëert bovendien een grotere kans op succes.

Het coördinatieplatform Stand van de Rand is een goed voorbeeld van een forum waarbij overleg en ondersteuning leiden tot een meer coherent randbeleid.

De lokale besturen zijn een belangrijke partner bij het ontwikkelen van een beleid in de Vlaamse Rand. Ik onderhoud regelmatig contact met het Toekomstforum Halle-Vilvoorde wanneer dat relevant is voor de beleidsuitdagingen in de Rand.

Daarnaast is er ook regelmatig overleg tussen het Agentschap Integratie en Inburgering, vzw 'de Rand', de cel Vlaams karakter van de provincie en mijn administratie, het team Vlaamse Rand. Dat randoverleg legt de basis voor samenwerking inzake integratie en taalpromotie. Deze vier partners zijn tevens betrokken bij het toekomstforum Halle-Vilvoorde wat afstemming met de gemeenten bevordert.

Ook voor de samenwerking met BRIO en het Documentatiecentrum bestaat er een stuurgroep die de werkzaamheden opvolgt, evalueert en bijstuurt indien nodig. Ik zal aan BRIO en aan deze stuurgroep vragen om bij de uit te voeren studie- en

onderzoeksopdrachten de focus duidelijk te leggen op de maatschappelijke en uitdagingen en opportuniteiten van de Vlaamse Rand.

2. SD 2 – vzw de Rand: eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid

Een van de belangrijke doelstellingen van het specifieke beleid van de Vlaamse overheid voor de Vlaamse Rand is ervoor zorgen dat het Nederlands de verbindende communicatietaal bij uitstek blijft. Dat is een uitdaging in een regio waar heel wat mensen (komen) wonen voor wie Nederlands niet de moedertaal is. Het extern verzelfstandigd agentschap (EVA) vzw 'de Rand' heeft als kernopdracht om het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand te ondersteunen en doet dat in opdracht van de Vlaamse Regering en de provincie Vlaams-Brabant. Het is dan ook logisch dat deze organisatie en belangrijke partner en instrument is voor mijn Vlaamse Randbeleid.

Ik sluit een nieuwe samenwerkingsovereenkomst af met het EVA vzw 'de Rand', waarin we de belangrijkste opdrachten vastleggen: de ondersteuning van het Nederlandstalige verenigingsleven (zeker in de faciliteitengemeenten), de bruisende werking van de gemeenschapscentra, de verspreiding van taalpromotie-instrumenten en -methodieken, het leiden van anderstaligen naar het reguliere aanbod. Daarbij komt er aandacht voor de ambities die de regering in het regeerakkoord formuleerde inzake taal, onderwijs, werk en integratie en inburgering. In die nieuwe overeenkomst formuleren we kritieke prestatie-indicatoren (KPI). Bij de financiering hou ik rekening met de resultaten van die indicatoren.

Vzw 'de Rand' is aanwezig op het terrein met zijn verschillende werkingspijlers, deels in eerste lijn, deels in tweede lijn. Dat is een sterkte: de organisatie brengt immers zo in de hele regio het beleidsstreven in beeld dat de samenleving een gemeenschappelijke communicatietaal heeft, die uiteraard het Nederlands is.

De vijf werkdomeinen van vzw 'de Rand' zijn divers, maar zijn verbonden door de ene en ondeelbare missie van de organisatie.

Deze werkdomeinen zijn:

- de zeven gemeenschapscentra
- taalpromotie- publicaties, waaronder RandKrant en de gemeenschapskranten
- Documentatiecentrum Vlaamse Rand
- Gordelfestival

Via de gemeenschapscentra in de faciliteitengemeenten en in Jezus-Eik levert vzw 'de Rand' een actieve bijdrage aan het gemeenschapsleven in deze gemeenten, die kwetsbaar zijn op het vlak van het Nederlandstalige karakter. Ik vraag vzw 'de Rand' verder actief de Nederlandstalige verenigingen te ondersteunen en projecten uit te werken die ontmoeting centraal stellen en sensibiliseren om het Nederlands te leren en te gebruiken. Bijzondere aandacht moet daarbij gaan naar kinderen en jongeren. Uit de resultaten van de tweede taalbarometer blijkt dat de kennis van Nederlands bij jongeren in de faciliteitengemeenten toeneemt. Die tendens moeten we verder waarmaken.

De centra voorzien ook een aanbod inzake cultuur en gemeenschapsvorming voor de Nederlandstaligen in de zes, waarbij anderstaligen uiteraard welkom zijn. Er zijn eveneens specifieke initiatieven gericht op het verwelkomen en integreren van anderstaligen. In dit kader blijft 'de Rand' taalstages, conversatiegroepen, cafés combineren, theaterproducties voor wie Nederlands leert, e.d. organiseren in de centra.

Vzw 'de Rand' behoudt in de faciliteitengemeenten (Wemmel en Rode uitgezonderd) de regie van het lokale jeugd- en sportbeleid. Het is belangrijk dat dit beleid inspeelt op de specifieke gemeentelijke situatie en context.

Ik ondersteun de ambitie van de gemeenschapscentra van 'de Rand' om op bovenlokaal niveau samen te werken met andere gemeenten als partner in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor bovenlokale cultuurwerking. Dat is ook een manier om de focus en de expertise inzake taalsensibilisering Nederlands vanuit vzw 'de Rand' door te trekken naar alle gemeenten in de Vlaamse Rand.

Ik heb de voorbije legislatuur middelen vrijgemaakt voor klimaatinvesteringen in de gebouwen van de gemeenschapscentra. Ik zal met de organisatie bekijken op welke manier we, ook in deze beleidsperiode, een verdere bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de Vlaamse klimaatdoelstellingen.

De taalpromotiepijler omvat een hele reeks initiatieven gericht op de promotie van Nederlands leren, oefenen en gebruiken. Vzw 'de Rand' heeft op dat vlak een grote expertise opgebouwd en beschikt over heel wat instrumenten en methodieken om oefenkansen Nederlands te creëren, te ondersteunen of te omkaderen. Ik zie erop toe dat alle beschikbare methodieken en instrumenten verder ter beschikking worden gesteld van de gemeenten en het maatschappelijk middenveld. Verder zal vzw 'de Rand' ook nieuwe methodieken ontwikkelen voor taalpromotie. Een belangrijk criterium daarbij is de mate waarin de methodieken beantwoorden aan een reële behoefte en dus ruim kunnen ingezet worden. Daartoe is het aangewezen dat vzw 'de Rand' bij elk nieuw project relevante lokale en regionale partners betreft die kunnen zorgen voor een draagvlak en een optimale verspreiding. Naast het Huis van het Nederlands en het Agentschap voor Integratie & Inburgering is ook de Taalunie een aangewezen partner.

Gelet op de ambities van de nieuwe regering inzake onderwijs, kennis van het Nederlands en integratie, maakt vzw 'de Rand' werk van een ambitieus programma van acties in de betrokken beleidsvelden. Daartoe legt het contacten met scholen, de VDAB, het Agentschap voor Integratie & Inburgering, lokale besturen en andere relevante partners.

Ik dring erop aan dat vzw 'de Rand' als netwerkknooppunt voor taalpromotie in de Vlaamse Rand ook de regie op zich neemt om ondersteuningsvragen inzake taalpromotie te beantwoorden. De organisatie kan daarover afspraken maken met partners zoals vzw PIN, de centra voor basiseducatie en het provinciebestuur. Ik zie er ook op toe, in overleg met mijn collega bevoegd voor samenleven en de cel Vlaams karakter van de provincie Vlaams-Brabant, dat 'de Rand' goede werkafspraken maakt met het Agentschap Integratie en Inburgering om taalpromotie verder te ontwikkelen en te ondersteunen in de Vlaamse Rand. Beide instellingen moeten elkaar versterken. In de samenwerking met het Agentschap wil vzw 'de Rand' in deze beleidsperiode proactief overleggen over belangrijke projecten en werkterreinen die door één van beide organisaties worden aangepakt op het vlak van taalpromotie. Dit met het oog op een zo groot mogelijke kwaliteit van de ontwikkelde instrumenten en methodieken en met het oog op een maximaal effect op het terrein. Daartoe sluit vzw 'de Rand' een nieuwe samenwerkingsovereenkomst af met het Agentschap Integratie & Inburgering en de provincie Vlaams-Brabant. Onder meer door haar deelname aan de werkgroep integratie en inburgering van het Toekomstforum Halle – Vilvoorde houdt vzw 'de Rand' een vinger aan de pols over de behoeften in de gemeenten.

Vzw 'de Rand' zorgt dat er in de faciliteitengemeenten een laagdrempelig aanbod van taallessen Nederlands is en werkt daarvoor samen met het Agentschap Integratie & Inburgering. Ook voert vzw de Rand samen met dat Agentschap en het provinciebestuur ieder jaar ook campagne om zoveel als mogelijk anderstaligen toe te leiden naar een NT2-cursus.

De gemeenschapskranten en RandKrant informeren de inwoners van de zes en van de hele Vlaamse Rand over de regio. Op basis van de resultaten van het lezersonderzoek van 2018 werken we verder aan de kwaliteit van deze bladen. De gemeenschapskranten brengen in hun gemeente info over de

gemeenschapscentra, het verenigingsleven, de gemeente en de regio. Door de variatie aan onderwerpen en invalshoeken die RandKrant biedt, maar steeds met de missie van de organisatie als leidraad, is dit tijdschrift tot een sterk merk uitgegroeid dat bijdraagt tot de regionale identiteit. Het is ook het enige medium dat op een overzichtelijke manier het cultuuraanbod van de Vlaamse Rand in kaart brengt. Ik stimuleer verdere samenwerking en wisselwerking tussen RandKrant en RINGtv. Verder dring ik erop aan dat vzw 'de Rand' in zijn hele communicatiebeleid voldoende digitale kanalen ontwikkelt en sociale media op een gepaste manier inzet.

Het Documentatiecentrum Vlaamse Rand bevat een schat aan informatie over de regio en wordt gevoed door vzw 'de Rand' en BRIO. Ik zie erop toe dat de beschikbare informatie zo laagdrempelig mogelijk ter beschikking is van geïnteresseerden. Het voeden en ontsluiten van de databank van het documentatiecentrum, het in de verf zetten van de troeven van de regio en wat de Vlaamse gemeenschap allemaal aanbiedt en het ondersteunen van gemeenten en verenigingen inzake initiatieven ter versterking van het Nederlandstalig karakter van de Rand worden opgenomen door de cel Vlaamse Rand van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). Via het Documentatiecentrum bieden we waar nodig ook ondersteuning aan de Conferentie van Vlaamse mandatarissen van de zes faciliteitengemeenten. Ik zal met hen regelmatig overleg plegen met het oog op de situatie in de zes.

Het Gordelfestival kreeg een tweede leven. Vzw 'de Rand' coördineert de organisatie van het Gordelfestival in samenwerking met een privé-partner om zo even feestelijk en sportief als zelfbewust en complexloos het groene en Vlaamse karakter van de Rand in de verf te zetten. We voegen de financiële bijdrage van Sport Vlaanderen toe aan de middelen van vzw 'de Rand'. We formuleren na elke editie een nieuw ambitieniveau voor het volgende Gordelfestival, zowel op het vlak van deelnemers, deelnemende randgemeenten en deelnemende focusgemeente.

3. SD 3 – De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken

Ik blijf me samen met mijn collega-ministers inzetten voor de Vlaamse Rand. Het transversale Randbeleid is een beleid dat dialoog en samenwerking vereist. Dankzij de inspanningen die deze nieuwe regering levert, heb ik als minister ook een extra impulsbudget, het Randfonds. Zo beschik ik over een bijkomende hefboom om de specifieke uitdagingen en opportuniteiten in de Vlaamse Rand aan te gaan.

3.1. OD Huisvesting

3.1.1. Vlabinvest autonoom provinciebedrijf

Omwille van de specifieke context met hoge woningprijzen en beperkte grondvoorraden komt in de provincie Vlaams-Brabant - en specifiek in de Vlaamse Rand - de betaalbaarheid van het wonen in het gedrang en doet het fenomeen van de sociale verdringing zich voor. Een Vlaams woonbeleid met specifieke aandacht voor deze regio dringt zich dan ook op.

De provincie Vlaams-Brabant en het autonoom provinciebedrijf Vlabinvest zijn bevoegd om een specifiek grond- en woonbeleid voor Vlaams-Brabant te voeren. Het werkingsgebied van Vlabinvest bevat 39 gemeenten die in de nabijheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest liggen. Die bevoegdheid bevat het voeren van een grondbeleid en het realiseren van woonprojecten met sociaal karakter en de uitbouw van voorzieningen die noodzakelijk zijn om het Vlaamse karakter en een hoogwaardige woonkwaliteit in de regio te behouden of te bevorderen. Samen met mijn collega-minister bevoegd voor Wonen hou ik binnen het kader van de huidige en nieuwe instrumenten van het woonbeleid rekening met de specifieke context van de Rand.

De simulatietabel om het maximale subsidiabele bedrag voor een bouw- of renovatieverrichting te bepalen, wordt positief gecorrigeerd in functie van de hogere bouwkost in kernsteden en Vlabinvest-gemeenten enerzijds en inbreidingsprojecten anderzijds.

3.1.2. Wonen in Eigen Streek

Het Grond- en Pandendecreet uit 2009 introduceerde een regeling rond wonen in eigen streek. De doelstellingen ervan waren betaalbaar wonen in de eigen regio mogelijk maken en sociale verdringing tegengaan. De regeling rond wonen in eigen streek werd bij arrest van 7 november 2013 vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Dat gebeurde op aangeven van het Europees Hof van Justitie, dat had geoordeeld dat de regeling strijdig is met het vrij verkeer binnen de Europese Unie.

De problematiek op het vlak van betaalbaar wonen en de sociale verdringing die er een gevolg van is, lieten zich sindsdien nog harder voelen. In samenspraak met het Vlaams Parlement wordt, voor de Vlaamse rand, een decretaal initiatief genomen dat het steden en gemeenten mogelijk maakt een specifiek aandeel kavels of percelen in grote woonontwikkelingen voor te behouden voor huishoudens met een modaal inkomen die een lokale binding hebben.

Daarnaast zet de minister bevoegd voor Wonen verder in op de bescherming van huishoudens met een lokale binding. Voor het volledige sociale huurpatrimonium voert hij een absolute voorrang in voor een kandidaat-huurder die, in de periode van tien jaar die de toewijzing voorafgaat, minstens vijf jaar onafgebroken gewoond heeft in de gemeente waar de sociale huurwoning ligt. We versterken de taalvaardigheid van de sociale huurders tot het niveau A2 van het Europees Referentiekader voor de Talen.

Bij de uitwerking van bovenstaande maatregelen heb ik aandacht voor de complementariteit met bestaande initiatieven zoals Vlabinvest.

3.2. OD Taalwetgeving – Binnenlands Bestuur

Samen met mijn collega bevoegd voor Bestuurszaken zal ik in het bijzonder toezien op de handhaving van de omzendbrief Peeters over de toepassing van de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten. Het standpunt van de Vlaamse Regering blijft consequent en duidelijk: inwoners van faciliteitengemeenten hebben het recht om in hun contacten met de gemeentebesturen in het Frans te worden bediend, maar zij moeten die vraag bij elk contact opnieuw herhalen. Elk systeem dat erop gericht is door middel van registers of bestanden de taalvoorkeur van inwoners te registreren met de bedoeling een automatische taalkeuze te maken, is ongrondwettig. Daarvan afwijken zou de voorrangstatus van het Nederlands in de faciliteitengemeenten afzwakken. De interpretatie van de omzendingen Peeters en Martens blijft dus aangehouden. We nemen een assertieve houding aan bij schendingen van de taalwetgeving en verzetten ons maximaal tegen pogingen om de Vlaamse interpretatie uit te hollen.

3.3. OD Onderwijs

Excellent onderwijs is de belangrijkste hefboom om elk talent te ontwikkelen en om er als samenleving collectief op vooruit te gaan. Beheersing van de Nederlandse instructietaal is daarbij een noodzaak.

Bij uitstek in de Vlaamse Rand zet ik daarom, vanuit mijn bevoegdheid Vlaamse Rand en mijn bevoegdheid onderwijs, in op taalintegratietrajecten, met o.a. taalbadklassen voor alle kinderen die onvoldoende Nederlands kennen om mee te kunnen in de les. Ik moedig anderstalige ouders aan om hun kinderen in het Nederlands en lokaal school te laten lopen. Niet bij wijze van carrièrekeuze maar wel als uiting van de wil tot integratie van het hele gezin. Voor de ouders organiseer ik in de school, buiten de lesuren, taalcursussen Nederlands, terwijl de kinderen opgevangen worden. Ik bekijk welke onderwijsnoden extra steun kunnen gebruiken vanuit het Randfonds. Vzw 'de Rand' zet in de komende regeerperiode sterker in op het organiseren van taalstages tijdens de schoolvakanties en het bijstaan van scholen bij het ontwikkelen van een taalbeleid. Daarbij faciliteren we zomerscholen Nederlands, georganiseerd door lokale partners en het middenveld. Op die manier vermijden we regressie bij de leerlingen door de zomervakantie.

Ik laat onderzoeken of er in de Vlaamse Rand een voorrangsregel kan worden ingevoerd, bij voorkeur ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bv. Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waals gewest.

Onderwijs is een van de domeinen waarbij het Vlaams Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest communicerende vaten zijn. De laatste jaren merken we een forse toename aan Brusselse kinderen die schoollopen in het Vlaams Gewest en in het bijzonder in de Vlaamse Rand. Het is dan ook mijn ambitie om een effectieve dialoog te creëren tussen beide gewesten om samen te komen tot een haalbare en doeltreffende aanpak.

Ik houd de vinger aan de pols wat betreft eventuele capaciteitsproblemen.

3.4. OD Werk

Werk is een belangrijke hefboom tot inburgering en integratie. Daarom investeert mijn collega bevoegd voor werk in een snelle begeleiding voor nieuwkomers door VDAB. Twee maanden na de opstart van het inburgeringstraject dienen diegenen met een arbeidsperspectief zich in te schrijven bij VDAB. Actief meewerken in een traject naar werk maakt deel uit van het inburgeringstraject. Daartoe realiseren

we, samen met het Agentschap Inburgering en Integratie, lokale besturen en onderwijs, een automatische gegevensuitwisseling. De samenwerking en doorstroming wordt structureel opgevolgd door een stuurgroep onder toezicht van de betrokken ministers. Ook de samenwerking met Fedasil blijft behouden.

Taal mag geen drempel zijn in de opstap naar werk. Taal is een competentie die zoveel als mogelijk contextueel kan ontwikkeld worden in relatie tot een beroep en/of loopbaanperspectief. Om die reden zal o.a. de kwaliteit van het Nederlands in de trajecten naar werk verhoogd worden. In functie van het jobdoelwit en de beschikbare vacatures wordt een inschatting gemaakt van de nood aan een taalopleiding. De procedure voorziet een taaltraject met voldoende en flexibel aanbod op maat, zoveel mogelijk geïntegreerd met het volgen van een beroepsopleiding of stage (op maat). Voldoende kennis van het Nederlands wordt, naast het verwerven van de technische competenties, in de geïntegreerde trajecten beschouwd als finaliteit van de opleiding. Ook op de werkvloer wordt ingezet op het wegwerken van taalbarrières. We werken binnen de dienstverlening een taalbeleid uit dat als finaliteit beoogt om drempels rond taal voor werkzoekenden weg te werken. Werkgevers krijgen ondersteuning rond taal via tools zoals Nederlands op de Werkvloer+, taalcoaching of Individuele Beroepsopleiding (IBO) met taalondersteuning.

Voor nieuwkomers met een arbeidsperspectief realiseren we een voldoende en flexibel aanbod NT2. Via een vlotte gegevensuitwisseling tussen alle actoren met een taalaanbod, krijgt de VDAB een sluitend zicht krijgen op de verworven competenties.

Vzw 'de Rand' onderzoekt samen met de VDAB of en hoe het in de Vlaamse Rand een bijdrage kan leveren in het begeleiden van nieuwkomers en anderstaligen naar een werkervaring. Daarbij verdienen de grote groep aan Nederlandsonkundige werklozen in de rand bijzondere aandacht.

3.5. OD Economie

De luchthaven van Zaventem is en blijft een belangrijke groei- en banenmotor met grote waarde voor Vlaanderen in het algemeen en de Vlaamse Rand in het bijzonder. De omgeving van de luchthaven is een zeer dynamisch gebied waar heel veel initiatieven door elkaar lopen. Om voldoende flexibiliteit te garanderen en toch vooruitgang te boeken, werken de beleidsdomeinen Economie en Omgeving hiervoor samen. Hierover wordt gerapporteerd in het kader van het Coördinatieplatform 'Stand van de Rand', onder meer via de fiche 'Economische Poort Luchthaven'.

De opmaak van een visie voor de Economische Poort Luchthaven moet de luchthaven en de volledige luchthavenregio een nieuwe socio-economische impuls geven met respect voor het behoud en de versterking van de omgevingskwaliteit.

We streven naar een oplossing voor de geluidshinder en voor de rechtsonzekerheid die vandaag op de luchthaven van Zaventem weegt. Het uitgangspunt is een billijke spreiding van de lasten, zowel binnen de Vlaamse Rand als ten opzichte van het Brussels Gewest. Dit bekomen we via een evenwichtige vliegwet waarin routes worden vastgelegd volgens de principes van het historisch preferentieel baangebruik, van eerlijke spreiding (vermijden van concentratie boven bepaalde gebieden) en op basis van aeronautische principes van tegen de wind, binnen de geldende windnormen en rechtstreeks vliegen naar bestemming. We verzoenen de leefbaarheid van de regio met nieuwe groeikansen voor de luchthaven als economische motor voor heel Vlaanderen.

Met betrekking tot het ruimtelijk-economisch beleid in de Vlaamse Rand is het Agentschap Innoveren & Ondernemen betrokken bij de lopende Strategische Projecten in de regio, namelijk de Zuidelijke Zennevallei en het Reconversiegebied Vilvoorde-Machelen. Ook versterken we het innovatieve karakter van het

Researchpark Zellik. Via verschillende brownfieldconvenanten investeren we in de herontwikkeling van enkele strategische plekken in de Rand.

3.6. OD Mobiliteit

De Vlaamse Rand kampt met dagelijkse files en sluipverkeer. Ik steun dan ook ten volle de minister van Mobiliteit en Openbare werken in de oplossingen voor de mobiliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio. De Werkvennootschap zoekt binnen haar programma 'Werken aan de Ring' actief naar oplossingen. Zo maakt ze werk van de ring rond Brussel over haar volle lengte. Ook de investeringen in een kwalitatief en betrouwbaar netwerk van fietssnelwegen rond de ring en de verdere uitbouw van het openbaar vervoer (ringtrambus, luchthaventram, sneltram) dragen bij aan een vlottere mobiliteit. Door de uitbouw van de mobipunten breidt de minister van Mobiliteit en Openbare Werken de overstapmogelijkheden in de Vlaamse Rand uit. Het aanleggen van bijkomende (combi)parkings in Vlaams-Brabant is een andere belangrijke maatregel die we nemen. Voor de vervoersregio Vlaamse Rand streven we naar een aandeel van duurzame modi van minstens 50%. Het netwerk bestaande uit fietsvoorzieningen, collectief vervoer en mobipunten moet de ambitie van die modal shift bewerkstellingen.

Specifiek voor mobiliteitsdossiers als het Fiets-GEN, het doortrekken van fietssnelwegen, ook binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Brabantnet en werkateliers bestaat er een model voor structurele intergewestelijke samenwerking en besluitvorming met het hoofdstedelijk gewest. De minister van Mobiliteit en Openbare Werken werkt hierbij verder op de bestaande structuren waar zowel het Vlaams als het Brussels Hoofdstedelijk Gewest reeds vertegenwoordigd zijn. Op politiek niveau is er ook een Samenwerkingscomité dat bestaat uit de ministers-presidenten en de ministers van mobiliteit van beide gewesten. Het programma "Werken aan de Ring" en andere mobiliteitsprojecten met een impact op beide gewesten horen daar thuis. Aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering wordt gevraagd dat model eveneens formeel te aanvaarden. Zo hoopt de minister van Mobiliteit en Openbare Werken de betrokkenheid, co-creatie en het draagvlak over de gewestgrenzen heen maximaal te kunnen waarborgen.

3.7. OD Cultuur, jeugd, sport en het verenigingsleven

In de Vlaamse Rand geven zowel de Vlaamse overheid als de provincie Vlaams-Brabant subsidies aan verenigingen die de Nederlandse taal ondersteunen. De Vlaamse overheid kent ook subsidies toe aan projecten die de sociale cohesie versterken.

Daarnaast kunnen verenigingen gebruikmaken van de expertise van vzw 'de Rand' inzake oefenkansen Nederlands en taalpromotie. De vzw werkte hiervoor kant-en-klare pakketten uit en geeft workshops ter ondersteuning.

3.8. OD Welzijn en Gezondheid

Het autonome provinciebedrijf Vlabinvest apb is, naast het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid, ook bevoegd voor het voeren van een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant en in het bijzonder in de Vlaamse Rand. Die bevoegdheid is conform de decretale bepalingen en bevat het uitbreiden en versterken van het aanbod aan welzijns- en gezondheidsvoorzieningen en het stimuleren en begeleiden van initiatiefnemers bij infrastructurele initiatieven. Ik kijk erop toe dat de voorrangregeling voor de Vlaamse Rand het gepaste gevolg krijgt.

Op het vlak van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) zal deze regering werk maken van een eerlijke verdeling van de middelen voor alle CGG-werkingsgebieden. Zo zullen we de historische tekorten via een gepaste programmering aanpakken. Initiatieven binnen de provincie Vlaams-Brabant, en

het arrondissement Halle-Vilvoorde in het bijzonder, krijgen zo bijkomende middelen om de bestaande achterstand in te halen. Samen met Vlabzorginvest en de collega-minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zorg ik dat ook de achterstand in andere sectoren, zoals de bijzondere jeugdzorg en de gehandicaptenzorg, voldoende aandacht krijgt.

3.9. OD Toerisme

Toerisme is een middel om plekken en gemeenschappen in Vlaanderen te laten floreren. De Vlaamse Rand herbergt heel wat potentieel om de internationale bezoeker die om zakelijke of recreatieve doeleinden de hoofdstad aandoet, te verleiden tot een bezoek.

We bouwen verder op de hefboomprojecten die Toerisme Vlaanderen heeft opgezet met de Plantentuin Meise, Dilbeek (landschapsproject met Bruegel), Gaasbeek en het Zoniënwoud.

Daar waar er aansluiting kan gevonden worden bij de thema's van het toerismebeleid, zetten we volop in op de ontwikkeling en promotie van bestemmingen in de Rand. Via vzw 'de Rand' en de provinciale toerismeorganisatie van Vlaams-Brabant brengen we in kaart waar betekenisvolle verhalen leven die gepassioneerde gemeenschappen uit de Rand kunnen verbinden met een even gepassioneerd (internationaal) publiek. Erfgoedbeleving (kastelen en tuinen; religieuze erfgoedsites; Vlaamse Meesters in situ), fietsbeleving, de Vlaamse keuken en bijzondere ontmoetingsplaatsen zijn verhaallijnen die mogelijkheden bieden in de Vlaamse Rand. We streven er naar die verhaallijnen zodanig te versterken dat we in overleg met Toerisme Vlaanderen het internationaal potentieel ervan kunnen verzilveren.

Door de recreatieve mogelijkheden te verbeteren, creëer ik ook nieuwe mogelijkheden voor zachte mobiliteit van en naar Brussel. Recreative fiets- en wandelverbindingen kunnen worden ingeschakeld in het functioneel fiets- en wandelverkeer tussen stad en Rand. Het Gordelfestival kan daartoe een positieve bijdrage leveren.

3.10. OD Integratie en inburgering

Vlaanderen wil beroep doen op haar volledige potentieel. Hiervoor zijn alle krachten noodzakelijk: nieuwkomers, Vlamingen met migratieachtergrond en zonder, niet gescheiden van elkaar maar in sociale mix.

De kennis van het Nederlands is een belangrijke hefboom tot inburgering en integratie. Om van het Nederlands het bindmiddel te maken tussen de inwoners van de Rand, is Nederlands leren belangrijk, zijn oefenkansen Nederlands essentieel om tot een sterke taalvaardigheid te komen en is een stimulerend en faciliterend taalbeleid cruciaal.

Het Agentschap Integratie & Inburgering verwijst anderstaligen vanuit zijn decretale opdracht op een neutrale en objectieve wijze door naar het meest passende aanbod NT2. Ook zal het vanuit zijn regierol, in overleg met de aanbodverstrekkers NT2, vraag en aanbod van het formele aanbod NT2 afstemmen en optimaliseren. Anderzijds ondersteunt het agentschap lokale besturen in hun regierol om een horizontaal integratiebeleid te voeren.

4. SD 4 – Het groene en open karakter van de Rand bewaken

De Vlaamse Rand is ondanks haar ligging naast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een gebied met veel groene en open ruimte. Die groene gordel is een kenmerkend element van de streek, maar staat door verstedelijkingsprocessen en het ondoordacht aansnijden van open ruimte sterk onder druk. Het is dan ook een absolute beleidsprioriteit om die groene en open ruimte te beschermen en waar mogelijk te versterken. De groene gordel is immers onlosmakelijk verbonden met de identiteit en leefbaarheid van de streek.

4.1. OD Waardevolle natuur koesteren en versterken

Samenwerkingsverbanden worden gecreëerd door gemeente- en gewestgrensoverschrijdend samen te werken, met als doel hogere natuur- en landschapswaarden, betere bescherming en een meer coherente ontwikkeling van het landschap. Mijn collega-minister zet daarbij in op een gebiedsgerichte aanpak. Samen richten we een samenwerkingsverband Brabantse Wouden op dat het Hallerbos, Zoniënwoud en Meerdaalwoud verbindt.

Samen met mijn collega-minister zie ik toe op de continuering van het flankerend beleid dat werd goedgekeurd samen met het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan 'Afbakening Vlaams Strategisch Gebied' rond Brussel.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) verwezenlijkt, samen met verenigingen, lokale besturen, landeigenaars en andere relevante actoren een miljoen nieuwe bomen in de provincie Vlaams-Brabant. Het ANB zal samen met de provincie, de lokale besturen, private partners en mezelf nagaan welke locaties in de Vlaamse Rand in aanmerking komen voor bebossing. ANB zal daarvoor een regiobeheerder aanstellen die de ontbrekende groenschakels actief opspoort en de tekorten gefaseerd aanvult. Daarbij voorzien we specifieke aandacht voor het aandeel nieuwe bomen in de Vlaamse Rand. We vertrekken van het bestaande instrumentarium, waarbij we bijkomende financiële stimuli voorzien voor openbare besturen en private eigenaars. We streven daarbij naar minstens 20 hectare bosuitbreiding in de zuidelijke open ruimte op Vlaams grondgebied bij de herbestemming van de site ex-NAVO/Defensie-KKE in Evere, Brussel-Stad en Zaventem conform de beslissing van de Vlaamse regering.

4.2. OD Open Ruimte

In het landinrichtingsproject Land van Teirlinck (Beersel, Linkebeek) worden de inrichtingsplannen Alsebergse Beemd, Gemeenveldsite, Zuidhelling Destelheide, Omgevingswerken Destelheide, Recreatieve verbinding en Inrichting Zevenborrebeek uitgevoerd. Reservedossiers zijn hier Park Witteweg, Fietsverbinding Donkerstraat, Plan bedrijventoneel Lot en Inrichting Zennebeemden. In het landinrichtingsproject Molenbeek-Maalbeek (Asse) worden de laatste werken van de inrichtingsplannen Molenbeek-Maalbeek uitgevoerd.

4.2.1. Uitvoering planprogramma Vlaamse Rand

In het landinrichtingsplan Hooghof (Asse) worden de inrichtingsplannen uitgevoerd. Bij duidelijkheid over de herinrichting van de R0 in die zone volgt een nieuw inrichtingsplan om die herinrichting landschappelijk kwalitatief in te kapselen.

Na goedkeuring van het landinrichtingsplan Oostelijke Maalbeekvallei (Grimbergen) worden de inrichtingsplannen uitgewerkt en uitgevoerd op het terrein.

In het landinrichtingsplan IJsevallei (Overijse, Hoeilaart) worden de inrichtingsplannen Kasteelpark, Ontharding Meeuwenlaan, Potvijver, Faunapassagen via viaducten en Fietswandelverbinding uitgevoerd.

De inrichtingsplannen IJsebroeken, Paardenwater, Ten Trappen, Nellebeek, Houtkanten en Wandelpaden worden uitgewerkt en uitgevoerd. In het landinrichtingsplan Molenbeekvallei Sint-Genesius-Rode (Sint-Genesius-Rode) worden de inrichtingsplannen Recreatieve verbinding, Schipvijver, Geevaertvijver, Kwadebeekvallei en Novarodevijver uitgewerkt en uitgevoerd.

Mijn collega-minister voert het goedgekeurde planprogramma landinrichting voor de Vlaamse Rand uit en operationaliseert dit verder door de tweede fase van financiering mee goed te keuren. De Vlaamse regering gaf op 16 mei 2014 haar akkoord voor het planprogramma Vlaamse Rand en dit voor een totaalinvestering van 37 miljoen euro met de beperking dat daarvan 8,5 miljoen mag worden uitgegeven tot 2023. De volgende financieringsfase volgt zo snel als mogelijk, zodat we de voorbereiding, de planning en de uitvoering van de landinrichtingsplannen zonder onderbreking kunnen doorzetten. Met het oog op continuïteit in landinrichting in de Vlaamse Rand voeren we van dat planprogramma jaarlijks twee tot drie inrichtingsplannen uit.

4.2.2. Planprogramma Vlaamse Rand: Planning

Mijn collega-minister werkt een aantal planprogramma's verder uit, namelijk:

- Een landinrichtingsplan voor de Vogelenzangbeek (Sint-Pieters-Leeuw) en/of voor de ruimere Zuunbeekvallei (Sint-Pieters-Leeuw, Beersel, Drogenbos) met aandacht voor de waterproblematiek en de speciale beschermingszones in het gebied. Na goedkeuring start de detaillering en de uitvoering.
- Een landinrichtingsplan voor Woluwe-Trawool-Floordambos (Vilvoorde en Machelen). Na goedkeuring start de detaillering en de uitvoering ervan.
- Een landinrichtingsplan voor Noskoem (Zaventem). Na goedkeuring start de detaillering en de uitvoering ervan.
- Een landinrichtingsplan voor de Groene Noordrand (Asse, Wemmel, Meise en Grimbergen). Na goedkeuring start de detaillering en de uitvoering ervan.

De planbegeleidingsgroep 'Grote investeringsprojecten flankeren' werkt onder meer in het kader van landinrichting aan flankerend en mitigerend beleid om zover als technisch en financieel haalbaar grote investeringsprojecten, zoals de R0, kwalitatief te kunnen inbedden in landschap, leef-, woon- en werkomgeving en milieu.

Een landinrichtingsplan 'Uitvoeringsinitiatieven' reikt partners de mogelijkheid aan om, voorafgaand aan geplande inrichtingsprojecten, initiatieven te nemen die men sneller kan uitvoeren en die perfect passen binnen die inrichtingsprojecten.

De Grondenbank Vlaamse Rand laat toe gronden te verwerven en meer mogelijkheden te creëren voor grondmobiliteit die ten goede komt van landbouw, natuur, bosuitbreiding, waterbeheersing en de uitvoering van de landinrichtingsprojecten in de Vlaamse Rand.

Samen met mijn bevoegde collega stel ik alles in het werk om de financiering vanuit Vlaanderen verder te blijven versterken met Europese middelen.

Door fasering van de bovengenoemde en eventuele nieuwe projecten die zich zouden aandienen in het kader van het planprogramma Vlaamse Rand, komt de continuïteit niet in het gedrang.

4.2.3. Plattelandsbeleid

Als coördinerend minister voor de Vlaamse Rand ondersteun ik de landbouwsector in de streek. Op basis van de resultaten van de landbouwstudie Vlaamse Rand

bekijken we welke maatregelen er mogelijk zijn om de landbouw meer rechtszekerheid te bieden en bijkomende kansen te creëren voor korte-ketenlandbouw en landbouw met verbrede doelstellingen. Een nauwere samenwerking met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, onder meer om de landbouwproductie in de Rand beter af te stemmen op de potentiële afzetmarkt in de hoofdstad, kan hier soelaas brengen.

4.2.4. *Natuur en bos*

Ik versterk het groene karakter van de Rand. Het Agentschap voor Natuur en Bos is een belangrijke partner. Ik behoud de nauwe samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij, onder begeleiding van het Coördinatieplatform, en beschik zo over meer instrumenten om de open en groene ruimte in de 19 randgemeenten te bewaren, te ontsluiten en te versterken. Concreet krijgen de drie groenpolen rond Brussel een invulling. 'Natuur in je Buurt' zal de subsidiëring van uitbreidingsinitiatieven voor meer toegankelijk openbaar groen voortzetten.

4.3. OD Landbouw betere kansen bieden

Landbouw heeft een belangrijke economische en maatschappelijke meerwaarde en vormt een belangrijk onderdeel van de groene gordel die de Vlaamse Rand op vele plaatsen is. Mijn collega-minister maakt een ruimtelijke differentiatie van agrarische activiteiten met oog op een duurzame afstemming met de omgeving. Landbouw is belangrijk als schakel tussen verschillende openruimtegebieden. Waar dat haalbaar en rendabel is, komen ook voor landbouw verbindingen tussen verschillende agrarische openruimtekamers. Landbouw wordt actief betrokken bij de erosiebestrijding en bij het beheer van het landschap. Landbouwers krijgen actieve taken waar de gemeenschap wel bij vaart. De driehoeksverhouding tussen landbouw, open ruimte en inwoner krijgt versterking via landschapszorg, recreatief medegebruik en actief beheer van de open ruimte. Samen met de bevoegde minister onderzoek ik de mogelijke oprichting van landschapsparken: gebieden met een uitgesproken landschapskwaliteit, waarin vanuit een integrale visie ruimte is voor recreatie, natuur, landbouw, wonen, bedrijvigheid en toerisme.

Een optimale inrichting van de open ruimte laat toe om verschillende vormen van landbouw te faciliteren. Initiatieven die de landbouwer opnieuw nauwer in contact brengen met de lokale gemeenschap via bijvoorbeeld korte keten, zorgboerderijen en hoevetoerisme krijgen een extra stimulans. Grondmobiliteit, grondruil of herverkaveling kunnen een haalbare en betaalbare oplossing bieden voor zonevreemde landbouw. Op die manier krijgt landbouw een langetermijnperspectief in de Vlaamse Rand. Mogelijke conflicten met ander openruimtegebruik herleid we tot een minimum en we stimuleren samen-gebruik en verweving.

V. LIJST MET AFKORTINGEN

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
BRIO	Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
GEN	Gewestelijk ExpresNet
GRUP	Gewestelijk Ruimtelijk UitvoeringsPlan
IBO	Individuele BeroepsOpleiding
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NT2	Nederlands als tweede taal
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
Vlabinvest apb	Agentschap voor woon- en zorginfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant – Autonoom provinciebedrijf
VUB	Vrije Universiteit Brussel
vzw	Vereniging zonder winstoogmerk

**VI. REGELGEVINGSAGENDA BELEIDSNOTA 2019 -2024
VLAAMSE RAND****Vlaamse
overheid**NIEUWE EN BELANGRIJKE WIJZIGINGEN VAN VLAAMSE DECRETEN TER
UITVOERING VAN HET VLAAMS REGEERAKKOORD

Decreet van 7 mei 2004 houdende omvorming van v.z.w. "de Rand" tot een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap en houdende vaststelling van de bevoegdheden van de provincie Vlaams-Brabant inzake de ondersteuning van de Vlaamse Rand

Omschrijving:

Na juridisch onderzoek en een grondige evaluatie van dit decreet zullen we eventuele aanpassingen doorvoeren in functie van de nieuwe vennootschapswet, alsook aanpassing van artikelen in functie van actualisering van opdrachten en structuur van de organisatie.

DECREETSEVALUATIES TER UITVOERING VAN HET VLAAMS
REGEERAKKOORD

Niet van toepassing.